

13 JAN 2014

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У УЖИЦУ

Гж 1349/13

Дана: 24.12.2013. године

У Ж И Ц Е

НМ

Жарко и изред уж. 8/13

ОСНОВНИ СУД
У ПОЖЕГИ

ПРИМЉЕНО

09 JAN 2014

XI

У ИМЕ НАРОДА

Виши суд у Ужицу у већу састављеном од судија Радмиле Рајић, председника већа, Радмиле Нинковић и Раденка Зечевића, чланова већа, у правној ствари тужиоца Велисаве Томић из Пожеге, кога заступа пуномоћник адвокат Милосав Курмазовић, из Ужица, против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Србије-Филијала Ужице, кога заступа пуномоћник Мирка Мићић, дипломирани правник из Ужица, ради накнаде штете, вредност спора 192.352,01 динара, одлучујући по жалби туженог изјављеној против пресуде Основног суда у Пожеги 8 П.бр. 1583/2012 од 05.08.2013. године, у нејавној седници већа одржаној 24.12.2013. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Пожеги 8 П.бр. 1583/2012 од 05.08.2013. године која је исправљена решењем првостепеног суда 8 П.бр. 1583/12 од 25.11.2013. године у изреци под 1, а жалба туженог у овом делу одбија као неоснована.

УКИДА СЕ иста пресуда у изреци под 3 и 5, и предмет у овом делу враћа првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање.

Образложење

Побијаном пресудом изреком под 1 одбијен је као неоснован приговор апсолутне несаједљивости суда. Изреком под 2 одбијен је предлог туженог да суд прекине поступак до правносајног окончања управног поступка у предмету Управног суда 14222/12. Изреком под 3 делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је обавезан тужени да му на име накнаде штете због мање исплаћене пензије у периоду од 31.12.2009. године до 31.12.2012. године исплати износе који су као и датум од када на исте тужиоцу припада и законска затезне камата ближе наведеним у овом делу изреке, а све у року од 8 дана, док је изреком под 4 одбијен део тужбеног захтева тужиоца по напред наведеном основу и то за период од 01.01.2008. године до 30.11.2009. године и то за у овом делу изреке ближе наведене износе главног дуга са потраживаном каматом на исте. Изреком под 5 обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка.

Првостепена пресуда је исправљена решењем од 25.11.2013. године и то у изреци под 2-на начин ближе наведен у изреци тог решења и у ставу 3 изреке тако

што је уместо речи „у периоду од 31.12.2009. године“ стављено „у периоду од 01.12.2009. године“.

Против наведене пресуде жалбу је изјавио тужени побијајући је у изреци под 1, 3 и 5 због битних повреда одредби парничног поступка и због погрешне примене материјалног права са предлогом да се у побијаном делу преиначи.

Тужилац је уложио одговор на жалбу туженог са предлогом да се првостепена пресуда у побијаном делу потврди, а жалба туженог одбије као неоснована.

Испитујући побијану пресуду, наводе жалбе и одговора на жалбу, као и све списе предмета у складу са овлашћењима из члана 386 ЗПП, а у вези члана 479 ЗПП, Виши суд је нашао:

Жалба је делимично основана.

Наиме, тужилац тужбом потражује накнаду штете наводећи да му је од стране туженог исплаћивана мања пензије од припадајуће у периоду 1.01.2008. до 31.12.2012. године. Ради се о имовинско правном захтеву, о коме је надлежан да одлучује суд у парничном поступку, па је правилно првостепени суд одлучио одбијајући приговор стварне ненадлежности истакнут од стране туженог, правилно одлучивши као у изреци под 1 побијане пресуде. У том смислу је и Врховни суд Србије, на седници одржаној 15.11.2005. године дао правно схватање – суд оште надлежности је стварно надлежан да одлучује по тужби за накнаду штете због незаконитог и неправилног рада Фонда ПИО у извршењу утврђене обавезе исплате пензије, на основу члана 172. ЗОО и члана 1. ЗПП, које став није мењао ни Врховни касациони суд, нити на истом засновану судску праксу.

Имајући у виду изнето, неосновано се жалбом туженог истиче да је првостепени суд био стварно ненадлежан за одлучивање у овој правој ствари.

Међутим, одлука првостепеног суда у изреци под 3 којом је тужиоцу досуђена накнада штете па име разлике између припадајуће и исплаћене пензије у периоду децембар 2009. године – децембар 2012. године захваћена је битном повредом одредби парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, на коју се жалбом основано указује, јер има недостатака услед којих се не може испитати, а који се огледају у следећем:

Тужилац! Тужилац је остварио право на пензију код Фонда за социјално осигурање војних осигураника (Фонд СОВО) која је до 1.01.2008. године усклађивана у складу с чланом 261 Закона о Војсци Југославије. Ступањем на снагу Закона о Војсци Србије, којим је замењен Закон о Војсци Југославије и у складу са чланом 193 став 1 тога закона усклађивање пензија војних осигураника имало се вршити од стране Фонда СОВО, почев од 1.01.2008. године по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање.

Чланом 79. став 1. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", бр. 101/10) из 2010. године прописано је да ће послове обезбеђивања и спровођења пензијског и инвалидског осигурања, као и послове финансијског пословања који су били у надлежности Фонда СОВО, на дан 1.1.2012. године преузети Републички фонд ПИО. Према одредби става 3. истог члана даном преузимања послова из става 1. овог члана Републички фонд ПИО преузеће имовину, обавезе и запослене од Фонда СОВО, у делу који се односи на послове пензијског и инвалидског осигурања.

Одредбом става 5. члана 79. наведеног закона прописано је да се, изузетно од става 3. овог члана, преузимање не односи на обавезе доспелих, а неизмирених новчаних потраживања корисника војних пензија, по основу делимичног усклађивања пензија и новчаних накнада, утврђених у члану 193. став 2. Закона о Војсци Србије насталих до ступања на снагу овог закона, за које ће се средства обезбедити у буџету Републике Србије, у складу са законом и посебним актом Владе.

*206 PC
12.12.2011 i 2
2004 i 2005.*

Уредбом о обиму и начину преузимања имовине, обавеза и запослених од Фонда за социјално осигурање војних осигураника у Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање ("Службени гласник РС", бр. 97/11) у члану 1. став 1. прописано је да се овом уредбом уређује обим и начин преузимања имовине, обавеза и запослених од Фонда СОВО, у делу који се односи на пензијско и инвалидско осигурање, у Републички фонд ПИО. У ставу 2. прописано је да ће, изузетно од послова пензијског и инвалидског осигурања из става 1. овог члана, Републички фонд ПИО обављати административно-техничке послове у вези са судским предметима по основу доспелих неизмирених новчаних потраживања војних корисника, насталих по основу делимичног усклађивања пензија те новчаних накнада, и водити посебну евиденцију о средствима неопходним за намирење по основу принудне наплате предметног дуга, која ће му бити благовремено обезбеђена.

Програмом о преузимању послова обезбеђивања и спровођења права из пензијског и инвалидског осигурања Фонда СОВО од стране Републичког фонда ПИО, који је саставни део наведене уредбе, прописано је да Републички фонд ПИО преузима од Фонда СОВО послове остваривања и коришћења права из пензијског и инвалидског осигурања прописане чланом 79. став 2. Закона о изменама и допунама Закона о ПИО ("Службени гласник РС", бр. 101/10) из 2010. године (право на пензију, право на додатак за помоћ и негу, право на новчану накнаду за телесно оштећење и право на накнаду погребних трошкова) осим обавеза прописаних чланом 79. став 5. тог закона. Настале, доспеле а неизмирене обавезе по војним прописима до ступања на снагу наведеног закона (30.12.2010 – са применом од 1.1.2011. године) не могу се намиривати из средстава Републичког фонда ПИО врти са раздела Министарства одбране. Средства неопходна за намирење доспелих, а неизмирених новчаних потраживања корисника војних пензија по основу делимичног усклађивања пензија и новчаних накнада, утврђених

12.12.2011/2007

у члану 193. став 2. Закона о Војсци Србије, обезбедиће се посебним законом којим се регулише јавни дуг, а у складу са фискалним правилима утврђеним законом којим се уређује буџетски систем. Републички фонд ПИО преузима правне и финансијске списе предмета осигураника односно корисника права у којима су окончани поступци, као и списе предмета у којима није одлучено по поднетим захтевима.

Одредбом члана 82. Закона о изменама и допунама Закона о ПИО из 2010. године прописано је да ће се одредбе чланова 240-260 (право на старосну пензију, инвалидску пензију, накнаду за телесно оштећење, на додатак за помоћ и негу и породичну пензију), 262-272 (остваривање, коришћење и престанак наведених права), 274-277 (финансирање) у делу који се односи на пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника, поглавља XVI Закона о Војсци Југославије, као и одредбе члана 192. ст. 2, 3. и 4. Закона о Војсци Србије примењивати закључно са 31.12.2011. године, када престају да важе.

Сагласно наведеним прописима Републички фонд ПИО није од Фонда СОВО (до 1.1.2012. године) преузео обавезе исплате доспелих, а неизмирених новчаних потраживања корисника војних пензија, по основу делимичног усклађивања пензија и новчаних накнада утврђених у члану 193. став 2. Закона о Војсци Србије, насталих до ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању из 2010. године, за која је одредбом члана 79. став 5. овог закона прописано да ће се средства обезбедити у буџету Србије, у складу са законом и посебним актом Владе.

После ступања на снагу Закона о Војсци Србије (1.1.2008. године), Фонд СОВО је наставио да обавља послове обезбеђења и спровођења пензијског и инвалидског осигурања, као и послове финансијског пословања, до 1.1.2012. године када је пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника сагласно члану 79. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању из 2010. године прешло у надлежност Фонда ПИО.

У периоду од 1.1.2008. до 1.1.2012. године је само у складу са чланом 193. став 1. Закона о Војсци Србије промењен начин усклађивања војних пензија тако да се усклађивање пензија војних осигураника врши по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање.

У том смислу првостепени суд је морао оценити, по службеној дужности водећи рачуна о правилној примени материјалног права, да ли је тужени правни следбеник Фонда СОВО, а тиме и пасивно легитимисан по тужби тужиоца, и за који период, имајући у виду да се тужбени захтев односи на исплату накнаде штете због мање исплаћене пензије у периоду након 1.01.2008. године до 31.12.2012. године, и дати разлоге на ту околност, што у побитној одлуци није учинио.

Што се тиче правног основа захтева тужиоца исти се заснива на чињеници да је Решењем Републичког фонда ПИО о ваљаном усклађивању пензија,

вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008. године ("Службени гласник РС", бр. 20/08 од 19.2.2008. године) извршено ванредно усклађивање пензије, вредности општег бода, новчане накнаде за телесно оштећење и помоћ и негу и новчане накнаде по основу инвалидности од 1.1.2008. године за 11,06%. Одређено је да се усклађивање са наведеним процентом врши у односу на усклађену пензију и новчану накнаду, као и вредност општег бода по решењу о усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од октобра 2007. године ("Службени гласник РС" 99/07). Исплата по овом решењу се вршила од 1.1.2008. године. Како тужиоцу, за наведени проценат, а у складу са чланом 193 став 1 Закона о Војсци Србије није увећана пензија, то тужбом потражује разлику између исплаћиване пензије и пензије коју би примио да је усклађивање у наведеном проценту извршено.

Наведено решење туженог допето је ради ванредног усклађивања пензија осигураника овде туженог за 2007. годину, а по основу одредбе члана 73. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", бр. 85/05 – који се примењује од 1.1.2006. године) којим је предвиђено да се, изузетно од члана 21. тог закона, пензије за 2006, 2007. и 2008. годину, усклађују са процентом раста трошкова живота и процентом раста, односно пада зарада. Сагласно одредби члана 75. став 1. истог закона, уколико просечан износ пензије корисника у осигурању запослених исплаћене за претходну годину износи мање од 60% од износа просечне зараде без пореза и доприноса запослених на територији Републике у претходној години, пензије ће се ванредно ускладити од 1.1. текуће године за проценат којим се обезбеђује да се износ просечне пензије за претходну годину корисника у осигурању запослених доведе на ниво од 60% просечне зараде без пореза и доприноса исплаћених у претходној години. Према ставу 2. тог члана закона, ово ванредно усклађивање може се примењивати најдуже три године од дана почетка примене овог закона.

Како тужиоцу, за наведени проценат, а у складу са чланом 193 став 1 Закона о Војсци Србије није увећана пензија, то тужбом потражује разлику између исплаћиване пензије и пензије коју би примио да је усклађивање у наведеном проценту извршено.

Међутим, из напред цитираних одредби закона произилази да је услов за усклађивање пензија осигураника Републичког фонда ПИО био да је просечна пензија нижа од 60 % од просечне зараде запослених у Републици Србији. Иако цитира наведену законску одредбу и налази утврђеном чињеницу да је просечна пензија корисника војних пензија у 2007. години превазилазила 60% просечне месечне зараде запослених у Републици исплаћене за 2007. годину и била на нивоу 95,20% те зараде, првостепени суд пропушта да оцени од ког су утицаја наведене чињенице на одлуку у овом спору, то јест да ли су уопште испуњени законски услови за усклађивање пензије тужиоцу по наведеном основу. При томе се посебно мора ценити и да је увећање пензија корисницима код Фонда ПИО за 11,06 % вршено ради усклађивања пензија за 2007. годину, у којој је тужиоцу пензија редовно усклађена према тада важећем Закону о Војсци Југославије.

У изнетим контрадикторностима и недостацима се управо и огледа указана битна повреда одредби парничног поступка због које је првостепена одлука морала бити укинута.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити указану повреду одредби парничног поступка, те ће уз правилну примену материјалног права донети закониту одлуку у овој правној ствари имајући у виду предње примедбе Вишег суда.

Како је делимично укинута одлука о главној ствари, укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, јер иста зависи од коначног исхода спора.

Из изнетог одлучено је као у изреци, сходно члану 390 и 391 ЗПП.

отправка,

Председник већа-судија,
Радмила Рајић, с.р.